
Radionica Escape room – lažne vijesti

Naziv: Escape room – lažne vijesti

Tema: Lažne vijesti (fake news) – kako kritički pristupati sadržajima na internetu

Dobna skupina: 1. razred srednje škole

Ciljevi:

- Prepoznati lažnu vijest na Internetu
- Preispitati točnost informacija na Internetu
- Suradivati s učenicima iz grupe
- Donositi logičke zaključke
- Koristiti Google Disk i Gmail
- Nositi se sa stresnom situacijom pri rješavanju kompleksnih zadataka u određenom vremenu
- Upotrijebiti informatičko-komunikacijsku tehnologiju u rješavanju zadataka

Potrebni materijali:

- Lokot s 3 broja
- Lokot sa slovima
- Lokot na ključić
- Ruksak
- Mala torba
- Metalna kutija za zatvaranje na ključ
- Kartonska kutija
- Pernica
- USB

Scenarij radionice:

UVODNA AKTIVNOST (20 minuta)

Voditelj/ica na početku radionice pozdravlja sudionike i najavljuje cilj – kritičko pristupanje sadržajima na Internetu. Na početku radionice čita članak s [newsbar.hr](https://newsbar.hr/velike-promjene-na-trzistu-rada-certifikat-iz-njemackog-jezika-postao-vrijedniji-od-diplome-fer-a/#.YgLSg-rMJPY) - <https://newsbar.hr/velike-promjene-na-trzistu-rada-certifikat-iz-njemackog-jezika-postao-vrijedniji-od-diplome-fer-a/#.YgLSg-rMJPY>. Nakon pročitanoog članka postavlja pitanja sudionicima: Što mislite o ovom članku? Smatrate li da je to pravedno? Što je potrebno poduzeti da se to ne bi događalo? Smatrate li da su informacije iz članka istinite? Navodi im načine na koji mogu preispitati točnost informacije na internetu. Polaznici prepoznaju lažnu vijest prema uputi voditelja/ice. Nakon provedene rasprave voditelj/ica upoznaje sudionike radionice s izvorom članka. Sudionici navode jesu li do sada bili upoznati s tom stranicom i jesu li ikada doživjeli da netko iz njihove okoline vjeruje napisanim izjavama na toj stranici.

SREDIŠNJA AKTIVNOST (80 MINUTA)

1. Voditelj/ica daje upute sudionicima o sljedećoj aktivnosti, a to je igra Escape room. Pokazuje polaznicima u kojem dijelu prostorije će se igra igrati i koje sve stvari ne smiju dirati/pomicati. Objašnjava im pravila igre: Escape room igra temelji se na pronalasku tragova, logičkom zaključivanju i odrađivanju zadataka u zadanom vremenskom trajanju. Vaš cilj je u 60 minuta riješiti sve zadatke. Tijekom trajanja igre možete tražiti pomoć voditelja/ice neograničeni broj puta. Sve lokote s brojevima ili slovima otključavate tako da broj ili slova potrebne za otključavanje postavljate na mjesto označeno strelicom na lokotu.
2. Voditelj/ica čita uvod u igru:
Nalazite se u novinarskoj redakciji novina Lažnih vijesti. Tajni ste agenti. Angažirale su vas institucije Europske unije jer su dobili dojavu da glavni urednik planira za 45 minuta objaviti lažnu vijest o financijskoj krizi u Europskoj uniji. Objavom te lažne vijesti došlo bi do pada dionica mnogih velikih poduzeća, a većina bi se povukla s tržišta Europske unije što bi u konačnici zaista prouzročilo veliku financijsku krizu. Time bi bilo ugroženo postojanje Europske unije. Glavni urednik trenutno je na pauzi, a do objave vijesti ostalo je samo 60 minuta. Na vama je da na računalu glavnog urednika pronađete lažnu vijest i zamijenite ju s pravom koju isto tako trebate pronaći negdje u njegovom uredu. Pronađite obje vijesti, zamijenite ih i požurite... budućnost Europske unije u vašim je rukama!
3. Sudionici imaju 60 minuta za rješavanje zadatka. Voditelj/ica pomaže sudionicima kada zatraže pomoć.

ZAVRŠNA AKTIVNOST (20 minuta)

1. Voditelj/ica daje povratnu informaciju sudionicima o njihovom načinu komuniciranja i suradnje s ostalim sudionicima unutar grupe. Skreće im pozornost na dijelove igre u kojima su imali problema, odnosno pohvaljuje ih za uspješno rješavanje zadataka. Pojašnjava im zadatke koje nisu uspjeli uspješno riješiti bez pomoći voditelja/ice.
  2. Voditelj/ica radionice poziva sve sudionike da ispune evaluacijske listiće. Evaluaciju je moguće provesti popunjavanjem upitnika na papiru ili putem Google Formsa.
-

PRIPREMA I MATERIJALI ZA SREDIŠNJU AKTIVNOST – UPUTE ZA VODITELJA/ICU

Upute za voditelja/icu – priprema za igru:

Na ploči je lagano flomasterom napisano EABMRGL što znači u prijevodu ZVUČNIK i to sudionicima daje informaciju da se ključić nalazi ispod zvučnika. Ispod spužve za brisanje se nalazi papir sa šiframa za slova kojima će dešifrirati slova napisana na ploči.

U kartonskoj kutiji nalazi se papir o Europskoj uniji gdje su navedene države Europske unije i broj država koje koriste Euro. U toj kutiji se nalazi i redoslijed boja za karte za belu.

Ključić od metalne kutije nalazi se ispod zvučnika. U metalnoj kutiji nalaze se četiri boje.

Na unutarnjoj strani poklopca metalne kutije nalaze se slike cvijeća u boji – žuta – plava –

Radionica Escape room – lažne vijesti

zelena – roza što daje redosljed za kratice. U žutom je kratica za Z u plavom kratica za O, u zelenom kratica za N, a u rozom kratica za A. To daje šifru ZONA. U metalnoj kutiji nalazi se i vrijednost karata u beli – papir.

Šifra ZONA otvara mali pretinac ruksaka. U malom pretincu je papir za objašnjavanje rimskih brojeva i papir za pronalazak šifre za mail. To je za lozinku za mail 1928MDCV.

Ključić za veliki pretinac ruksaka nalazi u bušilici za papir u spremniku za papir. U velikom pretincu u torbi se nalaze i karte kojima nedostaju: dečko pik, kralj herc, baba kara (243 je šifra) i to otključava mali lokot pernice koja se isto nalazi u velikom pretincu ruksaka. U pernici se nalazi usb s novim člankom. U velikom pretincu se nalazi i ostatak članka za pretipkati.

U maloj torbi se nalazi plava kutija s olovkom i papirom na kojem piše korisničko ime za gmail. Na papiru je samo otisnuto korisničko ime, a sudionici trebaju olovkom lagano pofarbati papir kako bi pročitali korisničko ime.

1. Napraviti e-mail za Escape room s lozinkom 1928MDCV
2. Isprintati papir za lozinku za mail

RIJEŠI I SAZNAJ LOZINKU ZA MAIL

Broj država u kojima se upotrebljava Euro i broj članica Europske unije =

_____

1605 = _____

_____

3. Isprintati i zalijepiti slike cvijeća ovim redosljedom u metalnu kutiju

4. Isprintati ovaj tekst i staviti na odgovarajuće mjesto

EU nije uvijek bio ovako velik kao danas. Kad su 1951. europske zemlje započele gospodarsku suradnju, samo su Belgija, Njemačka, Francuska, Italija, Luksemburg i Nizozemska bile u to uključene. S vremenom je sve više zemalja odlučilo sudjelovati. Unija trenutačno ima 28 država članica.

Austrija	Litva
Belgija	Luksemburg
Bugarska	Mađarska
Cipar	Malta
Češka	Nizozemska
Danska	Njemačka
Estonija	Poljska
Finska	Portugal
Francuska	Rumunjska
Grčka	Slovačka
Hrvatska	Slovenija
Irska	Španjolska
Italija	Švedska
Latvija	Ujedinjena Kraljevina

Euro je najopipljiviji dokaz europskih integracija: svakodnevno ga koristi oko 341 milijun ljudi, što znači da je druga najčešće korištena valuta na svjetskoj razini. Prednosti zajedničke valute očite su svakome tko putuje u inozemstvo ili kupuje putem internetskih stranica iz druge države članice EU-a. Euro (€) je trenutačno službena valuta 19 od 28 država članica EU-a koje zajedno čine eurozonu koja se službeno naziva europodručje.

Države članice europodručja

Iako su sve države članice EU-a dio ekonomske i monetarne unije (EMU), njih 19 zamijenilo je nacionalne valute jedinstvenom valutom – eurom. Te zemlje EU-a čine europodručje, poznato i kao eurozona.

*Austrija Belgija Cipar Estonija
Finska Francuska Njemačka Grčka
Irska Italija Latvija Litva
Luksemburg Malta Nizozemska
Portugal Slovačka Slovenija Španjolska*

5. Lažni članak staviti na Google Disk

POČELA JE FINANCIJSKA KRIZA U EUROPSKOJ UNIJI I RUŠI SVE PRED SOBOM!

Američka središnja banka (Fed) mora napraviti plan za suzbijanje sljedeće krize, poručio je ovih dana Charles

Evans, prvi čovjek ogranka Fedu u Chicagu. Iako je američko gospodarstvo sada snažno, Evans se boji da će

Fedovo podizanje kamatne stope obuzdati gospodarsku aktivnost, i to potkraj iduće godine. Stoga vjeruje da je sada

pravo vrijeme za oblikovanje plana protiv nove krize.

Mišljenje tog američkog stručnjaka pojavilo se u trenutku kada više nitko ozbiljan ne sumnja da će doći do nove svjetske recesije, koja je posljednji put izbila prije deset godina. U prethodnim trima desetljećima krize su izbijale često, svakih šest-sedam godina, pa mnogi misle da je samo »pitanje vremena« kada će se okončati prividna stabilnost svjetskog financijskog sustava i izbiti novi potres.

Znakovito jest da je Evansovo upozorenje objavljeno dva mjeseca nakon što je sličan alarm upaljen i u japanskoj vladi. Nikkei Asian Review napisao je u kolovozu da je vladin savjetnik Nobuhiro Kiyotaki, uvaženi ekonomist s Princetona, preporučio službenom Tokiju da »napravi plan za izvanredne mjere protiv financijskog kolapsa«, koji može doći »razmjerno brzo«. No, posebnu je pažnju privukao američki ekonomist Nouriel Roubini, koji je sredinom rujna prognozirao da će sljedeća kriza izbiti 2020. godine.

Pogođena Europa

– Sadašnja globalna (gospodarska) ekspanzija vjerojatno će se nastaviti iduće godine, budući da SAD provodi velike proračunske deficite, Kina izvodi labave proračunske i kreditne mjere, a Europa ostaje na putu oporavka. Ali do 2020. sazrijet će uvjeti za financijsku krizu, nakon koje će uslijediti recesija, procijenio je Roubini u članku koji je supotpisao njegov suradnik Brunello Rosa.

Roubini možda ne bi postao glasovit ekonomist da nije bio jedan od rijetkih koji su predvidjeli krizu iz 2008. godine.

Još 2006. pisao je Međunarodnom monetarnom fondu (MMF) da će američki financijski sektor doživjeti krah, koji će izazvati recesiju s posljedicama za cijeli svijet. Većina medija i ekonomista smatrala je da Roubini pretjeruje. Pogrdno su ga nazivali katastrofičarem, a New York Times prišio mu je nadimak »dr. Zloguki Prorok« (Dr. Doom). Međutim, kad je kriza ipak izbila, ekonomska struka ostala je zatečena i posramljena. To se najbolje vidjelo na skupu ekonomista u Londonskoj ekonomskoj školi u jesen 2008., kada ih je nazočna kraljica Elizabeta naivno pitala: »Kako to da nitko nije vidio da kriza dolazi?«

Da bude zanimljivije, Roubini je uglavnom šutio dok su se mnogi ekonomisti u posljednjih nekoliko godina počeli natjecati tko će preciznije pogoditi dolazak nove krize. Sve donedavno pisao je da još nema elemenata za izbijanje nove recesije. U rujnu je okrenuo ploču i naveo desetak razloga koji upućuju na kraj razdoblja oporavka.

Ukratko, Roubini smatra da će uvjeti za krizu nastati ponajprije zato što američki Fed i ostale središnje banke prestaju s monetarnim popuštanjem i

idu u smjeru povećavanja kamata. To će usporiti gospodarski rast posvuda u svijetu, a dužnicima će izazvati velike nevolje s vraćanjem dugova koji su dosegli nezapamćenu razinu u povijesti. Bit će pogođena i Europa u kojoj globalni gospodarski pad »može potaknuti Italiju i ostale zemlje da izađu iz eurozone«, upozorio je.

Sazrijevanje uvjeta za krizu Roubini vidi i u tome što su napuhane burze u Americi izgubile dodir s ekonomskom podlogom. Cijene dionica poduzeća, u odnosu na njihove zarade, danas u 50 posto više od povijesnog prosjeka. Izbijanju krize, prema Roubiniju, može pridonijeti američki predsjednik Donald Trump, koji potiče trgovinske ratove i političku nestabilnost.

Mnogi vjeruju da Roubini opet pretjeruje, jer nitko nema čarobnu staklenu kuglu. Međutim, taj ekonomist nije jedini »zloguki prorok«. Znakovito je da posljednjih mjeseci najznačajnije međunarodne financijske institucije naglo snižavaju procjene gospodarskog rasta. MMF, Svjetska banka i Europska središnja banka odjednom uočavaju usporavanje gospodarstva, ali se čuvaju od donošenja dalekosežnih zaključaka, jer su te institucije, po svom položaju, zadužene za optimizam. Ipak, priznaju da je aktualni poslovni ciklus u svijetu doživio svoj vrhunac potkraj prošle godine, a sada je krenuo silaznom putanjom - posvuda, osim u SAD-u.

To se vidi i u usporavanju industrijske proizvodnje u Europi, osobito u Hrvatskoj.

Novi alati

Roubinija najviše zabrinjava to što vlasti, prema njegovu mišljenju, neće imati oružja za borbu protiv nove krize. U tome nije osamljen, jer dugačka povorka zapadnih ekonomista također uočava kako središnje banke neće moći opet krenuti u snažno snižavanje kamata i u opsežno »tiskanje novca« (monetarno popuštanje), kao što su to činile nakon krize iz 2008. Primjerice, Europska središnja banka još nije ni prestala s »tiskanjem novca« i držanjem kamatne stope na nuli.

Ova će Ona se još uvijek bori protiv prošle krize. Kad se pojavi nova, sva će municija biti potrošena.

Poznato je da se vlade mogu uspješno spopasti s krizom tako da povećaju državu potrošnju kako bi potaknule oporavak gospodarstva. Međutim, Roubini vjeruje da vlade više nemaju ni tu mogućnost, jer su prezadužene i moraju paziti da im proračunski deficiti ne porastu. Osim toga, iduća kriza bit će specifična i po tome što vlade više neće moći spašavati banke novcem poreznih obveznika, što su činile nakon 2008., jer će to naići na bijes građana.

– Spašavanje financijskog sektora bit će nepodnošljivo u zemljama s rastućim populističkim pokretima i s vladama na rubu bankrota, kaže Roubini. Očito, vlade će u sljedećoj recesiji morati potražiti neke nove alate. Iako

Roubini o tome ne govori, mnogi stručnjaci upozoravaju kako države i njihove vlasti ipak nisu ispucale potencijalno oružje. U to je uvjeren britanski ekonomist Robert Skidelsky, koji smatra da najprije treba pritegnuti privatne banke kako više ne bi izazivale financijske slomove.

– Bankama se mora onemogućiti da gospodarstvo izlažu opasnostima putem rizičnog pozajmljivanja, kaže Skidelsky. Nije dovoljno, upozorava, bankama nametnuti veće obvezne rezerve kapitala, kao sada. »Nužno je banke razlomiti u manje jedinice te institucionalizirati kontrolu nad tipom i odredištem kredita koje one daju«, tvrdi Skidelsky. Time on zaziva oštre mjere za kontrolu financijskog sektora, kakve je putem Glass-Steagallovog zakona poduzeo SAD nakon Velike Depresije iz 1929.

Za borbu protiv krize Skidelsky navodi još dvije mjere koje nakon krize iz 2008. nisu upotrijebljene. Prva je rehabilitacija uloge države u poticanju gospodarstva. Država bi trebala, kaže, snažno povećati svoje investicije na stabilnih 20 posto BDP-a. Za razliku od Roubinija, Skidelsky očito misli da itekako ima načina za povećanje državnih investicija, iako su vlade prezadužene. Treći način za sprječavanje krize jesu mjere za smanjivanje sve dubljih nejednakosti u društvu.

– Ako je previše bogatstva i dohotka usredotočeno u premalo ruku, potrošačka baza gospodarstva postaje preslaba da bi podržala punu zaposlenost, upozorava

Skidelsky. Očito, siromašenje većine stanovništva jedan je od uzroka za nastanak ekonomskih kriza, a pravednija raspodjela dohotka jedan je od načina za izlazak iz njih.

6. Novi članak staviti na USB

EUROPSKA UNIJA IZBJEGLA FINANCIJSKU KRIZU ZAHVALJUJUĆI PARTNERSKOM ODNOSU SVIH ČLANICA!

George Soros je, govoreći na godišnjem sastanku Europskog vijeća za vanjske poslove u Parizu u utorak, izjavio kako su najveći problemi za globalnu ekonomiju antieuropsko raspoloženje, propast Iranskog sporazuma, slabljenje dolara i povlačenje investitora s ključnih tržišta.

“Možda idemo ususret još jednoj velikoj financijskoj krizi”, rekao je Soros, koji smatra da je porast populizma u Europi značajan problem.

“Europska unija je u egzistencijalnoj krizi. Sve što je moglo poći krivo je pošlo krivo”, rekao je Soros za CNN.

Ponovio je i tvrdnje da su od 2008. godine programi štednje Europske unije pomogli da dođe do krize eura. I upravo to je, smatra, dovelo do porasta antieuropskih pokreta koji su djelomično odgovorni i za Brexit i za nedavna politička previranja u Italiji.

“Mnogi mladi ljudi danas gledaju na Europsku uniju kao neprijatelja koji ih je lišio posla i sigurne budućnosti. Političari populistu su iskoristili to ogorčenje i formirali antieuropske stranke i pokrete”, rekao je Soros.

Soros tvrdi da su izbjeglička kriza u Europi, “teritorijalne razgradnje poput Brexita” i štednja, najveći izazovi s kojima se Europa suočava. Upozorio je da će Brexit “biti dug razvodni proces”, koji će vjerojatno trajati više od 5 godina”.

No, Soros je također zabrinut i zbog činjenice da postoji rastuća jaz između Europe i Sjedinjenih Država glede Irana. Odluku američkog predsjednika Donalda Trumpa da se jednostrano povuče iz međunarodnog nuklearnog sporazuma nazvao je “učinkovitim uništavanjem transatlantskog saveza”.

“Cijeli svijet je šokiran Trumpovim postupcima”, rekao je Soros. “To će biti dodatan pritisak na Europu. Više to nije

figurativan govor kada kažemo da je Europa u egzistencionalnoj opasnosti, to je surova stvarnost”.

Soros predviđa da bi raskid sporazuma s Iranom “mogao negativno utjecati na europsko gospodarstvo i uzrokovati ostale promjene”.

7. Isprintati i staviti na odgovarajuće mjesto

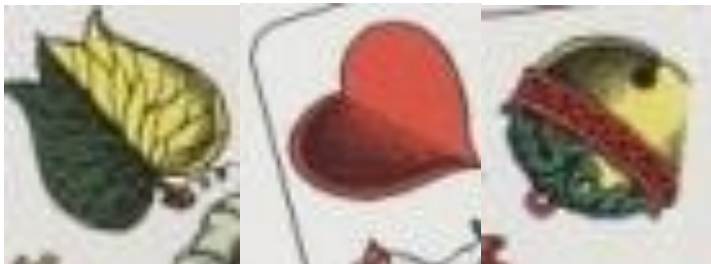
PREPIŠI OSTATAK ČLANKA U NOVI ČLANAK

Ipak, izrazio je nadu da će se izbjeći još jedna propast globalnog tržišta i ekonomije.

Npr., pozvao je EU da posudi još novca kako bi financirala “Marshallov plan” za Afriku i tako riješi problem izbjeglica. Izvornim Marshallovim planom Sjedinjene Države su Europi pružile pomoć u obnovi nakon Drugog svjetskog rata.

Svjestan je kako neće biti lako dogovoriti takav plan u EU, no dodaje kako bi “surova stvarnost mogla prisiliti članice da zaštite svoje nacionalne interese i sačuvaju Europsku uniju”. No, dodao je, “ekonomski stimulans Marshallova plana treba započeti u pravom trenutku”.

8. Isprintati i staviti na odgovarajuće mjesto

9. Isprintati i staviti na odgovarajuće mjesto

RIMSKI BROJEVI					
Arapski broj	Rimski broj	Brojeva riječ	Arapski broj	Rimski broj	Brojeva riječ
1	I	jedan	10	X	deset
2	II	dva	20	XX	dvadeset
3	III	tri	30	XXX	trideset
4	IV	četiri	40	XL	četrdeset
5	V	pet	50	L	pedeset
6	VI	šest	60	LX	šezdeset
7	VII	sedam	70	LXX	sedamdeset
8	VIII	osam	80	LXXX	osamdeset
9	IX	devet	90	XC	devedeset
10	X	deset	100	C	sto
11	XI	jedanaest	500	D	petsto
12	XII	dvanaest	1000	M	tisuću
13	XIII	trinaest			
14	XIV	četnaest	201	CCI	
15	XV	petnaest	675	DCLXXV	
16	XVI	šesnaest	1543	MDXLIII	
17	XVII	sedamnaest	1961	MCMLXI	
18	XVIII	osamnaest	2011	MMXI	
19	XIX	devetnaest			
20	XX	dvadeset			

Primjer

Zanimljivo: "11" je jedan broj koji se ne može napisati rimskim brojevima.

Radionica Escape room – lažne vijesti

---

10. Isprintati slova i staviti na odgovarajuće mjesto

A = V
B = U
C = T
D = S
E = Z
F = P
G = I
H = R
I = M
J = L
K = B
L = K
M = C
N = D
O = A
P = F
R = N
S = E
T = C
U = O
V = G
Z = H

11. Isprintati i staviti na odgovarajuće mjesto

Vrijednost karte			
U adutu		Kad nije adut	
Dečko	20	As	11
Devetka	14	Desetka	10
As	11	Kralj	4
Desetka	10	Dama (baba)	3
Kralj	4	Dečko	2
Dama (baba)	3	Devetka	0
Osmica	0	Osmica	0
Sedmica	0	Sedmica	0

12. Isprintati i izrezati kratice za šifru ZONA i staviti na odgovarajuće mjesto

CTRL+_ = poništi radnju

CTRL+_ = otvori postojeći dokument

CTRL+_ = otvori novi dokument

CTRL+_ = označi cijeli tekst